

عنوان: بررسی عوامل تنش زا در تحقیق بر روی پرستاران

نویسندگان: ملاحظت مردان، مرضیه ثقفی (دانشجویان کارشناسی پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد)

استاد راهنما: پروانه خراسانی (عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد)

چکیده: استرس شغلی به عنوان یکی از مهمترین خطرات شغلی در عصر کنونی مطرح می باشد که پدیده ای شناخته شده در جامعه است که در سطوح و مراحل مختلف و با پیامدهای مثبت و منفی خود را نشان می دهد. اگرچه استرس شغلی در تمام مشاغل وجود دارد ولی در حرفه هایی که با سلامتی انسانها سروکار دارند، این موضوع اهمیت و فراوانی بیشتری پیدا می کند. شواهدی نیز موجود است که پرستاری را شغلی پر استرس به حساب می آورد. پرستاران به علت مواجهه با عوامل تنش زا مختلف در محل کار با هدف تامین سلامت و آسایش بیماران در معرض عوارض جسمانی و روانشناختی متعدد هستند. استرس می تواند باعث کاهش کارایی، غیبت از کار، جابجایی و ترک خدمت، تعارضات کاری و افزایش هزینه های بهداشتی و درمانی کارکنان گردد. هدف از این مطالعه مروری بر تحقیقات انجام شده در رابطه با عوامل تنش زا مختلف در پرستاران می باشد تا مدیران پرستاری بتوانند با شناخت بهتر این عوامل جهت کاهش آنها برنامه ریزی نمایند.

روش کار: این مقاله به روش مروری از مطالب برخی مجلات و کتب پایان نامه های مربوطه که از طریق جستجوی دستی و دیجیتالی تهیه و تدوین شده است.

یافته ها: در یک تحقیق در ایران دسترس نبودن پزشکان در موارد اضطراری، کمبود کارکنان نسبت به بیماران و مراقبت از بیماران بد حال و در حال مرگ از جمله عوامل استرس زا محسوب شده است. در این بین، عوامل استرس زا مدیریت، بیشترین شدت و عوامل بین فردی کمترین شدت را داشته است و با برخی نتایج تحقیقات در خارج از کشور متفاوت بوده است. ضمناً عوامل تنش زا شغلی پرستاران با هیچ کدام از متغیرهای: سن، جنس، وضعیت تاهل، سنوات کاری، نوبت کاری و در نهایت اشتغال در بخشهای مختلف بیمارستانی ارتباط معنا داری نداشته است.

نتیجه گیری: بیشترین شدت عوامل تنش زا در پرستاران شاغل ایرانی مربوط به عوامل تنش زا مدیریت و تعارض با پزشکان بوده است.

واژه های کلیدی: پرستاران - عوامل تنش زا - استرس شغلی - فشار شغلی

کلید واژه معادل لاتین

nurses ,stressors ,workplace stress, occupational tension

مقدمه: استرس شغلی به عنوان یکی از مهمترین خطرات شغلی در عصر کنونی مطرح می باشد (حبرانی و همکاران) که پدیده ای شناخته شده در جامعه است که در سطوح و مراحل مختلف و با پیامدهای مثبت و منفی خود را نشان می دهد. (حبرانی و همکاران) پروین به نقل از لازاروس و فولکمن استرس را اینگونه تعریف نمودند: واکنش فرد در برابر محیطی که به تعبیر همان فرد، تهدید کننده برای توانمندی ها و منابع او و خطر آفرین برای سلامتی اش می باشد.

اگرچه استرس شغلی در تمام مشاغل وجود دارد ولی در حرفه هایی که با سلامتی انسانها سروکار دارند، این موضوع اهمیت و فراوانی بیشتری پیدا می کند. شواهدی نیز موجود است که پرستاری را شغلی پر استرس به حساب می آورد. (حبرانی و همکاران) پرستاران به علت مواجهه با عوامل تنش زا مختلف در محل کار با هدف تامین سلامت و آسایش بیماران در معرض عوارض جسمانی و روانشناختی متعدد هستند. استرس می تواند باعث کاهش کارایی، غیبت از کار، جابجایی و ترک خدمت، تعارضات کاری و افزایش هزینه های بهداشتی و درمانی کارکنان گردد. (حبرانی و همکاران)

هدف از این مطالعه مروری بر تحقیقات انجام شده در رابطه با عوامل تنش زای مختلف در پرستاران می باشد تا مدیران پرستاری بتوانند با شناخت بهتر این عوامل جهت کاهش آنها برنامه ریزی نمایند.
روش کار: این مقاله به روش مروری از مطالب موجود در 2 مجله و 1 کتاب و 4 پایان نامه مربوطه از طریق جستجوی دستی و دیجیتالی تهیه و تدوین شده است.

یافته ها: در بررسی انجام شده بر روی 1392 پرستار بیمارستانی در کرواسی توسط گلوبیک و همکاران (2009) شش دسته بزرگ از عوامل استرس زای شغلی در پرستاری به ترتیب اهمیت عبارت بودند از: سازمان کاری و مشکلات مالی، انتقادات عمومی، مخاطرات محل کار، تضادها و تعارضات بین فردی در محل کار، کار شیفتی و نیازهای حرفه ای که این عوامل بر توان کاری پرستاران اثر داشتند؛ در این مطالعه سطح استرس پرستاران با تحصیلات آنها رابطه معکوس داشت. (گلوبیک و همکاران 2009)

پروین و همکاران (1381) در مطالعه ای تحت عنوان " بررسی ارتباط شدت برخی عوامل استرس زای شغلی با وضعیت سلامت " بر روی پرستاران نمونه از پرستاران در بیمارستانهای علوم پزشکی اصفهان عوامل تنش زای حرفه پرستاری را به نقل از پرستاران جامعه فوق را به ترتیب زیر فهرست نموده است: در دسترس نبودن پزشکان در موارد اضطراری، کمبود کارکنان نسبت به بیماران و مراقبت از بیماران بد حال و در حال مرگ از جمله عوامل استرس زا محسوب شده است. در این بین، عوامل استرس زای مدیریتی، بیشترین شدت و عوامل بین فردی کمترین شدت را داشته است. عوامل تنش زای شغلی پرستاران با هیچ کدام از متغیرهای: سن، جنس، وضعیت تاهل، سنوات کاری، نوبت کاری و در نهایت اشتغال در بخشهای مختلف بیمارستانی ارتباط معنی داری نداشته است.

نتیجه گیری: بیشترین شدت عوامل تنش زا در پرستاران ایرانی شاغل مربوط به عوامل تنش زای مدیریتی و تعارض با پزشکان بوده است. در ایران عوامل استرس زای مدیریتی بیشترین شدت و عوامل بین فردی کمترین شدت را داشته است. عوامل تنش زای شغلی پرستاران با هیچ کدام از متغیرهای: سن، جنس، وضعیت تاهل، سنوات کاری، نوبت کاری و در نهایت اشتغال در بخشهای مختلف بیمارستانی ارتباط معنی داری نداشته است. (پروین و همکاران 1381) در حالی که در تحقیقات خارج از کشور نتایج متفاوت گزارش شده است (گلوبیک و همکاران 2009)

References:

- مهرابی طیبیه، پروین ندا، یزدانی محسن، آسمان رفعت ناهید/مجله تحقیقات پرستاری و مامایی . شماره 27. سال 1384: صفحات 45-41
- پروین ندا / بررسی ارتباط شدت برخی عوامل استرس زای شغلی با وضعیت سلامت پرستاران بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی پایمان نامه کارشناسی ارشد پرستاری به راهنمایی (ط.مهرابی وم.میرزایی) شماره(81397)، 1381 به نقل از: Lazarus RS, Folkman J. *stress, appraisal, and coping*. 1 ed. New York: springer; 1984: 7-10
- حبرانی پریا، بهدانی فاطمه، مبتکر مجید/ بررسی عوامل تنش زا در پرستاران/ شماره 3 (پیاپی 39)، صفحه 231-237
- Hubbard jr, Workman EA. *Hand book of stress medicine*. 1ed. New York: crc; 1997: 10-1
- Wu s, Zhu W, Wang z, Wang m, lan Y, Relationship between burnout and occupational stress among nurses in china. *J Adv Nurs* 2007; 59(3): 233-9
- Burns C, Harm Nj. Emergency nurses perceptions of critical incidents and stress debriefing. *J Emerg Nurs* 1993; 19(5): 439-7
- Golubic Rajna, Milosevic, Milan, Knezevic Bojana & Mustajbegovic Jadranka (2009) Work-related stress, education and work ability among hospital nurses, **journal of advanced Nursing**: site: <http://www.journalofadvancednursing.com> Blackwell Publishing Ltd , page : 2056-2066
- mcvicara. (2003) *journal of advanced nursing* 44(6) 633-642
- www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/query.fcgi.pub med
- <http://ntsrv.irandoc.ac.ir>